

ایرانیان و تورانیان

اوستا و کلیه‌ی کتب دینی پهلوی و داستان ملی و مورخین قدیم ابا شکی نمی‌ماند که ایرانیان و تورانیان هر دو از یک نژاد بوده‌اند. بنا به سنت بسیار کهنی ایرانیان و تورانیان هر دو از یک دودمانند، و سلسله نسب پادشاهی توران به فریدون پیشدادی پیوسته است، جز این که ایرانیان زودتر شهرنشین و دارای تمدن شدند و تورانیان به همان وضع بیابان نوردی و چادرنشینی خود باقی ماندند. و نیز از داستان ملی ما چنین برمی‌آید که تورانیان و ایرانیان پیش از ظهور زرتشت دارای یک دین بوده‌اند و جنگ ارجاسب‌شاه تورانی با ایرانیان از این رو بوده است که کی گشتاسب از آیین کهن روی گردانیده بدین نو درآمده بود و ایرانیان به سبب روی کردن به تمدن برزیگری و شهرنشینی به جاه و جلال خود افزوده محسود تورانیان شده بودند. بدین سبب ایرانیان شهرنشین و برزیگر همیشه دچار غارت و دستبرد تورانیان بیابان نورد و راهزن بودند و سراسر شمال و مشرق ایران میدان تاخت و تاز آنان بود. رفته رفته پایه‌ی تمدن ایرانیان به جایی رسد که تورانیان غارتگر را بیگانه خواندند.

دست‌اندازی اقوام بیگانه در سرزمین تورانیان در حدود سال ۱۲۶ یا ۱۴۰ پیش از مسیح روی داد. افتادن بلخ و سند به دست بیگانگان و متواری شدن ایرانی‌نژادان آن سامان و یا در تحت فرمان خارجه درآمدن آنان، متدرجا امتیاز و تشخیص را از میان برد. ایرانیان که از زمان قدیم همسایگان شرقی خود را تورانی و دشمن می‌نامیدند، بعدها اقوام بیابان نورد و چادرنشین وحشی را که به سرزمین قدیم توران آمده به غارت و یغما پرداختند تورانی نام دادند، اعم از این که آنان حقیقت تورانی باشند یا از نژاد دیگر، سواحل جیحون و سیحون که از یک قرن پیش از مسیح تا استیلای مغول محل تاخت و تاز طوایف مختلف بوده همیشه به نظر ایرانیان داستان عهد کهن و ستیزه‌ی تورانیان اصلی و دشمنان دیرین را مجسم می‌کرد. نوبه به نوبه هر قبیله‌ی مهاجر که به آن سرزمین می‌رسید و بنای کشتار و غارت می‌گذاشت، نزد ایرانیان از تورانیان به شمار می‌رفتند، خواه آن قبیله آریایی بود خواه مغول و هیتال و ترک و تتر. در واقع می‌توان گفت که بعدها ایرانیان کلمه‌ی توررا مانند کلمه‌ی Barbaros یونانیان به کار برده‌اند؛ از این رو در نوشته‌های متاخر مانند شاهنامه و کلیه‌ی کتب تواریخ و کتب پهلوی قرون وسطی که آبخور همه‌ی آن‌ها روایات عهد ساسانی است و همه متکی به سنت آن عهد است، تورانیان و ترک‌ها و چینی‌ها بدون امتیاز در ردیف هم شمرده شده‌اند. در این کتب هر جایی که سخن از ستیزه‌ی ایران و توران است بسا یک شخص گاهی تورانی و گاهی ترک و چینی و پیغو خوانده شده است، در صورتی که در کتب دینی و داستان ملی ما هر جایی که از تورانیان یاد شده، سخن از عهدی است که هنوز ترک‌ها و کلیه‌ی مغول‌ها به سرزمین توران نرسیده بودند